

**Załącznik nr 3. Procedura służąca do włączania
postanowień KPON do praktyki wdrażania programów**

Analiza obszarów wsparcia programu pod kątem powiązań z KPON

Co do zasady, w każdym programie KPON stosuje się w pełnym jego zakresie, niemniej każda IZ powinna wskazać także konkretne artykuły¹ KPON adekwatne do wsparcia przewidzianego w programie.

Należy zwrócić uwagę, że w szczególności w ramach powyższych obszarów wsparcia będą podejmowane działania na rzecz wyrównywania szans oraz przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność. Równość szans w ramach programu będzie również zagwarantowana na poziomie programowania, wyboru i realizacji projektów, a także kontroli projektów, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programu.

Wskazane artykuły KPON zostaną uwzględnione w umowach o dofinansowanie projektów.

Przestrzeganie prawodawstwa i norm w zakresie dostępności

Wszystkie wnioski o dofinansowanie projektów w programie będą oceniane na etapie oceny na podstawie kryteriów wyboru projektów, pod kątem ich zgodności z prawami i wolnościami określonymi we wskazanych w programie artykułach KPON. Jeżeli podczas oceny wniosku osoby ją przeprowadzające zidentyfikują zagrożenie dla któregośkolwiek z ww. praw i wolności, zobowiązane będą do zgłoszenia swoich zastrzeżeń i uwag, a następnie do skierowania wniosku do uzupełnienia/poprawy lub negatywnej oceny².

Ponadto, instytucje zaangażowane we wdrażanie programu oraz beneficjenci zobowiązani będą do stosowania standardów dostępności dla polityki spójności lata

¹ Zgodnie z postanowieniami Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności na lata 2021–2027 w Polsce odnośnie spełnienia warunku podstawowego dotyczącego KPON wstępna analiza KPON wskazuje, że zakres wsparcia programów może dotyczyć w szczególności kwestii praw ujętych w art. 5–9, 12, 16, 19–21, 24–30 KPON. Jednocześnie, każda IZ zobowiązana jest wskazać konkretne artykuły KPON, po przeprowadzeniu analizy ich adekwatności do zakresu wsparcia danego programu.

² W zależności od przyjętego w programie podejścia do oceny projektów.

2021–2027 dla wybranych kategorii inwestycji współfinansowanych w ramach Funduszy.

Opis procedury zgłaszania podejrzeń o niezgodności projektów/operacji lub działań związanych z wdrażaniem programu (...) z KPON

Opracowano jednolitą ramową procedurę do stosowania na poziomie każdego z programów finansowanych ze środków funduszy unijnych. Procedura, w odniesieniu do programów współfinansowanych z EFRR, EFS+, FS, FST przewiduje właściwe działania realizowane przez Rzecznika Funduszy Europejskich, powołanego w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej oraz odpowiednich rzeczników na poziomie województw. W przypadku programów współfinansowanych z EFMRA, FAMI, FBW i IZGW³, realizacja tych działań będzie zapewniona w ramach właściwych struktur zarządzania ww. programami (szczegóły na temat rozwiązań wprowadzonych w tych programach znajdują się odpowiednio w rozdziale VII i VIII samooceny spełnienia horyzontalnego warunku podstawowego⁴).

W odniesieniu do realizowanych projektów w ramach programu, obowiązywać będzie następująca procedura zgłaszania podejrzeń o niezgodności projektów (operacji) z KPON:

- 1) W przypadku projektów realizowanych na podstawie zawartej umowy o dofinansowanie projektu lub decyzji o dofinansowaniu projektu podjętej przez IP, IW lub IZ:
 - a) podejrzenia o niezgodności z KPON projektu (operacji) lub działań beneficjenta związanych z realizacją projektu zgłaszane są do IP/IW/IZ w formie pisemnej⁵ (np. przez uczestnika projektu/ostatecznego odbiorcę). Po

³ EFMRA – Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury, FAMI – Fundusz Azylu, Migracji i Integracji, FBW – Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego, IZGW – Instrument Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej.

⁴ Dokument „[Samoocena spełnienia warunku Skuteczne stosowanie i wdrażanie Karty praw podstawowych w Polsce](#)” opracowany przez MFIPR. Warunek został uznany za spełniony przez KE 28.02.2024 r.

⁵ Lub innej - jeśli wynika to ze szczególnych potrzeb komunikacyjnych zgłaszającego.

otrzymaniu zgłoszenia, IP/IW/IZ analizuje je i podejmuje czynności wyjaśniające, adekwatne do zakresu zgłoszenia, m.in.: gromadzi dokumentację, wzywa beneficjenta do przedstawienia wyjaśnień. W przypadku potwierdzenia naruszenia wskazanych w programie artykułów KPON, IP/IW/IZ powiadamia wnioskodawcę o dalszych możliwościach postępowania w sprawie, tj. zgłoszenia skargi np. do Rzecznika Praw Obywatelskich⁶, Państwowej Inspekcji Pracy, Rzecznika Praw Pacjenta lub sądu. W przypadku naruszenia obowiązujących przepisów prawa, IP/IW/IZ zawiadamia także właściwe organy ścigania oraz IZ⁷.

IP/IW/IZ informuje wnioskodawcę o możliwości złożenia skargi do właściwych organów/instytucji niezależnie od wyników przeprowadzonej przez siebie weryfikacji;

- b) podejrzenia o niezgodności z KPON projektów (operacji) realizowanych przez IP/IW lub działań IP/IW związanych z wdrażaniem programu są zgłaszane w formie pisemnej⁸ bezpośrednio do IZ (np. przez beneficjenta, uczestnika projektu, ostatecznego odbiorcę). Po otrzymaniu zgłoszenia, IZ analizuje, czy dane zdarzenie może mieć znamiona naruszenia KPON i ustala, czy posiada wszystkie niezbędne informacje do przeanalizowania sprawy. IZ zwraca się z prośbą do IP/IW o przedstawienie stosownych wyjaśnień, w uzasadnionych przypadkach wszczyna kontrolę w IP/IW.

W przypadku potwierdzenia naruszenia wskazanych w programie artykułów KPON, IZ powiadamia wnioskodawcę o dalszych możliwościach postępowania w sprawie, tj. zgłoszenia skargi np. do Rzecznika Praw Obywatelskich, Państwowej Inspekcji Pracy, Rzecznika Praw Pacjenta lub

⁶ Zgłoszenie do Rzecznika Praw Obywatelskich odnoszące się do wnioskodawcy/beneficjenta możliwe jest tylko w przypadku, gdy jest on podmiotem publicznym, ze względu na właściwość tego organu.

⁷ Dotyczy zgłoszeń przekazanych przez IP i IW.

⁸ Lub innej - jeśli wynika to ze szczególnych potrzeb komunikacyjnych zgłaszającego.

sądu. W przypadku naruszenia obowiązujących przepisów prawa, IZ zawiadamia także właściwe organy ścigania.

- 2) IZ informuje wnioskodawcę o możliwości złożenia skargi do właściwych organów/instytucji niezależnie od wyników przeprowadzonej przez siebie weryfikacji. Podejrzenia o niezgodności projektów (operacji) z KPON realizowanych przez IZ lub działań IZ związanych z wdrażaniem programu są zgłaszane w formie pisemnej⁹ do Rzecznika Funduszy Europejskich (np. przez beneficjenta, uczestnika projektu, ostatecznego odbiorcę).

W przypadku otrzymania zgłoszenia podejrzenia o niezgodności projektów lub działań IZ, Rzecznik analizuje zgłoszenie, a następnie w celu ustalenia, czy prawo/wolność określone w KPON, pomimo deklaracji we wniosku o dofinansowanie projektu, nie są respektowane, zwraca się z prośbą do IZ o przedstawienie stosownych wyjaśnień. Po przeanalizowaniu zgłoszenia, Rzecznik przedstawia IZ wnioski z analizy.

W przypadku potwierdzenia naruszenia wskazanych w programie artykułów KPON, Rzecznik Funduszy Europejskich powiadamia wnioskodawcę o dalszych możliwościach postępowania w sprawie, tj. zgłoszenia skargi np. do Rzecznika Praw Obywatelskich, Państwowej Inspekcji Pracy, Rzecznika Praw Pacjenta lub sądu.

W przypadku naruszenia obowiązujących przepisów prawa, Rzecznik Funduszy Europejskich zawiadamia także właściwe organy ścigania.

Rzecznik Funduszy Europejskich informuje wnioskodawcę o możliwości złożenia skargi do właściwych organów/instytucji niezależnie od wyników przeprowadzonej przez siebie weryfikacji.

- 3) W przypadku przekazania przez KE zgłoszenia podejrzenia niezgodności projektu (operacji)/działań z KPON, które wpłynęło do KE, IZ lub Rzecznik Funduszy

⁹ Lub innej - jeśli wynika to ze szczególnych potrzeb komunikacyjnych zgłaszającego.

Europejskich¹⁰ analizuje, czy dane zdarzenie może mieć znamiona naruszenia KPON i ustala, czy posiada wszystkie niezbędne informacje do zbadania sprawy. W celu ustalenia, czy prawo/wolność określone w KPON, pomimo deklaracji we wniosku o dofinansowanie projektu, nie są respektowane, IZ/Rzecznik Funduszy Europejskich zwraca się z prośbą do IZ/IP/IW o przedstawienie stosownych wyjaśnień.

W przypadku potwierdzenia naruszenia wskazanych w programie artykułów KPON, Rzecznik Funduszy Europejskich powiadamia wnioskodawcę o dalszych możliwościach postępowania w sprawie, tj. zgłoszenia skargi np. do Rzecznika Praw Obywatelskich, Państwowej Inspekcji Pracy, Rzecznika Praw Pacjenta lub sądu.

W przypadku naruszenia obowiązujących przepisów prawa, Rzecznik Funduszy Europejskich zawiadamia także właściwe organy ścigania.

Rzecznik Funduszy Europejskich informuje wnioskodawcę o możliwości złożenia skargi do właściwych organów/instytucji niezależnie od wyników przeprowadzonej przez siebie weryfikacji.

- 4) Zgłoszenia o podejrzeniu niezgodności projektów (operacji)/działań z KPON będą rozpatrywane w terminie 2 miesiące od ich wpływu do właściwej do ich rozpatrzenia instytucji. W uzasadnionych przypadkach, będzie istniała możliwość wydłużenia tego terminu, o czym będzie informowany podmiot/osoba składająca zgłoszenie.
- 5) Z uwagi na konieczność zapewnienia interesu faktycznego w zgłaszaniu podejrzeń o niezgodności projektów (operacji)/działań z KPON (tj. musi istnieć podstawa faktyczna dla danej osoby do złożenia zgłoszenia podejrzeń o niezgodność – np. konieczność zrealizowania swojego uprawnienia lub obowiązku), umożliwia się zgłoszenia tylko osobom z niepełnosprawnością lub ich przedstawicielowi ustawowemu (np. w przypadku osób niepełnoletnich lub ubezwłasnowolnionych).

¹⁰ Rzecznik Funduszy Europejskich analizuje zgłoszenia podejrzeń o niezgodność projektów (operacji) realizowanych przez IZ lub działań IZ z KPON. W pozostałych przypadkach zgłoszenia analizuje IZ.

- 6) Jednocześnie, każdy inny podmiot/osoba – w tym również organizacje pozarządowe działające na rzecz dostępności lub równego traktowania – będą mogły poinformować beneficjenta/IW/IP/IZ o zauważonych problemach, nieprawidłowościach, czy błędach związanych ze stosowaniem przepisów KPON w związku z realizacją projektu (operacji)/wdrażaniem programu. Obowiązkiem tych podmiotów będzie analiza/rozpatrzenie przedstawionej informacji i podjęcie odpowiednich kroków zmierzających do jej uwzględnienia lub odrzucenia – w zależności od stanu faktycznego.

Opis procedury raportowania KM program o przypadkach niezgodności z KPON i o zgłoszeniach podejrzeń dotyczących niezgodności z KPON działań współfinansowanych z FE

IZ jest zobowiązana do przygotowania zbiorczej informacji o zgłoszeniach dotyczących podejrzenia niezgodności projektów (operacji) lub działań z KPON oraz o przypadkach niezgodności z KPON która raz do roku będzie przedstawiana KM programu. Informacja ta będzie uwzględniała zarówno informacje przekazane przez KE, zgłoszone do IP/IW oraz IZ, jak i do Rzecznika Funduszy Europejskich (z uwzględnieniem informacji pochodzącej od Rzecznika Praw Obywatelskich), który będzie zobowiązany do przekazania informacji o zgłoszeniach wpływających do tej instytucji do dnia 31 marca roku następującego po roku sprawozdawczym..

KM będzie informowany o charakterze oraz liczbie zgłoszeń i przypadków niezgodności interwencji realizowanej w ramach programu z przepisami KPON, ich statusie oraz o tym, jakie działania zostały podjęte przez właściwe instytucje w związku z ich wystąpieniem, jakie podjęto działania naprawcze/prewencyjne w celu uniknięcia powtórzenia się takich sytuacji w przyszłości.

W przypadku uzyskania przez KM informacji o powtarzających się naruszeniach istotnych z punktu widzenia realizacji programu i mających związek z podejrzeniami o niezgodność projektów/operacji/działań z KPON, członkowie KM będą mogli:

- a) powołać grupę roboczą, która zajmie się tym zagadnieniem. Efektem pracy grupy będzie materiał obejmujący:
 - i. wyniki przeprowadzonej analizy,
 - ii. rekomendacje służące wykluczeniu powtarzalności zidentyfikowanych naruszeń,

iii. sposób oceny podjętych działań naprawczych.

Opracowany materiał będzie następnie kierowany na najbliższe obrady KM. Finalna wersja dokumentu, zatwierdzona przez KM, zostanie przekazana przez IZ do instytucji, u której stwierdzono naruszenie;

- b) zawnioskować do IZ o zlecenie ekspertyzy obszarów, w których mogło dojść do powtarzających się naruszeń na poziomie programu. Wniosek o przeprowadzenie ekspertyzy powinien zawierać proponowany zakres ekspertyzy;
- c) zawnioskować do IZ o przeprowadzenie specjalnych szkoleń dla instytucji/beneficjentów/potencjalnych beneficjentów związanych z przestrzeganiem KPON. Wniosek o przeprowadzenie szkolenia powinien zawierać proponowany zakres szkolenia;
- d) przekazać pod obrady KM rekomendacje wypracowane w drodze konsultacji z reprezentowanymi środowiskami;
- e) (...).

Opis działań informacyjnych/świadomościowych związanych z przestrzeganiem KPON skierowanych do instytucji/beneficjentów zaangażowanych we wdrażanie programu¹¹

Ponieważ wymóg spełniania warunku dotyczącego KPON odnosi się w swej treści do kwestii powszechnie znanych, wynikających również z prawa krajowego, konieczne będą przede wszystkim działania świadomościowe ukierunkowane na fakt istnienia tego warunku i konieczność jego przestrzegania na każdym etapie realizacji programów. Stąd szczególnie istotne będzie zwracanie uwagi potencjalnym beneficjentom oraz instytucjom w systemie wdrażania programu w pierwszych latach jego realizacji na konieczność przestrzegania obowiązków wynikających z KPON. W zależności od zidentyfikowanych potrzeb w tym zakresie, IZ zorganizuje szkolenia lub spotkania informacyjne, w którym wezmą udział pracownicy IZ oraz IP dotyczące obowiązków wynikających z przepisów KPON, a IP

¹¹ Niniejszy fragment może zostać uzupełniony przed daną IZ o propozycję innych działań z zakresu informacji i promocji.

przeprowadzi tożsame szkolenia dla IW¹². W zależności od potrzeb, analogiczne spotkania lub szkolenia, będą organizowane przez IP/IW/IZ dla potencjalnych beneficjentów przy okazji ogłaszania konkursów.

Dodatkowo, beneficjenci zostaną zobligowani do informowania uczestników projektów/ostatecznych odbiorców o możliwości zgłaszania podejrzenia o niezgodności projektów (operacji) lub działań beneficjenta z KPON do IP/IW/IZ.

Ponadto, na stronach internetowych IZ/IP/IW zostaną zamieszczone informacje dotyczące potrzeby przestrzegania zapisów KPON na każdym etapie wdrażania programu, a zwłaszcza w ramach realizacji projektów.

W celu spełnienia obowiązku informacyjnego w zakresie zgłaszania podejrzeń o niezgodności procedury zostaną zamieszczone m.in. na stronie internetowej programu.

¹² W zależności od przyjętego systemu wdrażania w danym programie.